

DOI: [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2\(34\)-005](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2(34)-005)

УДК 331.5.021:378 (477) (045)
JEL J1, J010, J080

Тетяна Петрівна ЛОЗОВА

кандидат економічних наук, доцент,
науковий співробітник відділу
інтеграції науки, освіти та бізнесу,
Державна установа «Інститут ринку і економіко-
екологічних досліджень НАН України»,
м. Одеса, Україна
 <https://orcid.org/0000-0002-4896-1930>
ua.lozovaya@gmail.com

ОЦІНКА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ МОНІТОРИНГУ

***Анотація.** У статті проведено аналіз на основі моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти (далі – ЗВО) Південного регіону України за такими показниками, як: середній бал успішності здобувачів ЗВО за і - тий період для потенційних роботодавців; наявність відділу з працевлаштування випускників; результати моніторингу працевлаштування випускників, розрахованих ЗВО; наявність вакансій від роботодавців; наявність оголошень про проведення різноманітних заходів щодо працевлаштування випускників (ярмарки кар'єри, зустрічі з роботодавцями, гостьові лекції та інших заходи). Це дозволило виділити три актуальних напрями співпраці ЗВО зі стейкхолдерами з питань проходження практики та працевлаштування випускників: через відділи працевлаштування, через кафедри, через асоціації випускників. Визначено роль відділів працевлаштування та кар'єрних центрів, служб зайнятості, роботодавців та асоціацій випускників у забезпеченні ефективної інтеграції молоді в ринок праці.*

***Ключові слова:** оцінка, працевлаштування випускників, моніторинг, ринок праці, заклад вищої освіти, Південний регіон України, відділ працевлаштування, кафедри, ярмарки вакансій, гостьові лекції, роботодавці, асоціації випускників.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення економіки України особливої актуальності набуває проблема працевлаштування випускників закладів вищої освіти, зокрема у Південному регіоні, який зазнав значних соціально-економічних і демографічних змін. Рівень зайнятості молоді є одним із ключових індикаторів ефективності освітньої системи, стану ринку праці та можливостей реалізації людського капіталу, а відтак - стратегічним чинником регіонального розвитку.

Нині спостерігається дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили, що проявляється у невідповідності професійно-кваліфікаційної структури випускників реальним потребам роботодавців. Проблему поглиблюють наслідки війни: руйнування інфраструктури, переміщення підприємств і населення, скорочення кількості робочих місць, а також відтік молоді за кордон. У цих умовах систематичний моніторинг працевлаштування випускників стає важливим інструментом оцінювання ефективності освітньої політики, прогнозування потреб ринку праці та формування рекомендацій щодо оновлення освітніх програм.

З наукової точки зору, дослідження процесів працевлаштування випускників у регіональному вимірі дозволяє визначити закономірності та тенденції трансформації ринку праці, оцінити вплив інституційних, соціально-економічних і просторових факторів на зайнятість молоді. З практичної – сприяє розробці дієвих механізмів взаємодії між ЗВО, роботодавцями, органами державної влади та місцевого самоврядування для підвищення рівня працевлаштованості випускників.

Таким чином, актуальність моніторингу працевлаштування випускників ЗВО Південного регіону України зумовлена необхідністю комплексного аналізу сучасного стану ринку праці, виявлення проблем адаптації молодих фахівців до нових умов господарювання та розробки ефективних управлінських рішень, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності випускників і стабілізацію регіональної економіки.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить про значну увагу вчених до проблеми працевлаштування випускників та оцінювання результативності підготовки кадрів у закладах вищої освіти. Зокрема, питанням організації та удосконалення системи моніторингу працевлаштування присвячені праці Н. Величко, О. Гринькевича, О. Завражної, О. Замятної, О. Левицької, У. Садової та А. Салтикової. Дослідженню конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці приділяли увагу А. Батюк, О. Гринькевич, О. Грішнова та І. Леган, які акцентують увагу на необхідності адаптації освітніх програм до потреб роботодавців та розвитку

практичних компетентностей здобувачів освіти. Проблеми налагодження ефективної взаємодії між закладами вищої освіти та ринком праці розкриті у працях Н. Азьмук, В. Антонюк, І. Давидової, О. Дяків, Р. Захарчина, Л. Ільч, Л. Лавриненко, Н. Мосьпан, О. Мартякової, Ю. Маршавіна та інших дослідників, які підкреслюють важливість інтеграції механізмів партнерства, дуальної освіти та професійного консультування.

Водночас, попри наявність значної кількості проведених досліджень, питання комплексного моніторингу працевлаштування випускників у контексті регіональних особливостей залишається недостатньо опрацьованим. Зокрема, потребує подальшого вивчення аналіз ефективності існуючих моделей взаємодії ЗВО та роботодавців у Південному регіоні України, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості наукових і аналітичних досліджень, присвячених проблематиці працевлаштування випускників закладів вищої освіти, низка аспектів залишається недостатньо опрацьованою, особливо у контексті регіональної специфіки. Зокрема, питання моніторингу працевлаштування випускників ЗВО Південного регіону України потребує подальшого наукового обґрунтування та практичного вдосконалення.

По-перше, відсутня єдина система збору та аналізу даних щодо подальшої зайнятості випускників у розрізі регіонів, галузей і рівнів освіти. Діючі статистичні звіти та поодинокі опитування не забезпечують системності та не відображають реальної динаміки працевлаштування в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій.

По-друге, бракує комплексного підходу до оцінювання ефективності взаємодії між ЗВО, роботодавцями та органами влади у питаннях сприяння працевлаштуванню молодих фахівців. Відсутні сталі механізми обміну інформацією, прогнозування потреб ринку праці та адаптації освітніх програм до актуальних економічних викликів регіону.

По-третє, майже не досліджено вплив сучасних викликів - воєнних дій, внутрішньої міграції, цифровізації економіки та зміни структури зайнятості - на кар'єрні траєкторії випускників. Особливої уваги потребує аналіз того, як ці фактори впливають на можливості молоді залишатися у регіоні, працевлаштовуватися за фахом або реалізовувати себе в нових професійних нішах.

По-четверте, недостатньо розроблені методики моніторингу працевлаштування з використанням сучасних цифрових інструментів - баз даних, аналітичних панелей, систем штучного інтелекту для відстеження кар'єрних шляхів випускників. ЗВО Південного регіону не мають власних

електронних платформ чи інтегрованих систем збору даних про зайнятість своїх випускників.

По-п'яте, відсутні практичні рекомендації щодо формування регіональної моделі моніторингу працевлаштування, яка враховувала б специфіку Південного регіону - його портову, аграрну, туристичну й освітньо-наукову структуру, а також відновлювальні процеси, пов'язані з повоєнною реконструкцією економіки.

Таким чином, залишається невирішеним завдання створення інтегрованої системи регіонального моніторингу працевлаштування випускників ЗВО, яка б поєднувала аналітичні, статистичні та прогностичні інструменти, сприяла ухваленню обґрунтованих управлінських рішень і формуванню ефективної політики зайнятості молоді у Південному регіоні України.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є оцінювання працевлаштування випускників закладів вищої освіти Південного регіону України на основі проведеного моніторингу.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. На сучасний ринок праці впливають технологічний прогрес, глобалізація, економічні, демографічні та законодавчі зміни, освіта та ін. Вимоги роботодавців до молодих спеціалістів та потреби у них постійно змінюються і стейкхолдери завжди знаходяться у пошуку фахівців з відповідними професійними навичками та досвідом роботи. Роботодавці не завжди готові витратити кошти і час на навчання та підготовку претендентів на посаду. Тому, працевлаштування випускників навчальних закладів та їх кар'єрне зростання залежить від ефективної співпраці держави (Міністерство освіти і науки України, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Державна служба зайнятості, регіональні центри зайнятості та ін.), закладів вищої освіти та представників бізнесу (див. рис. 1).

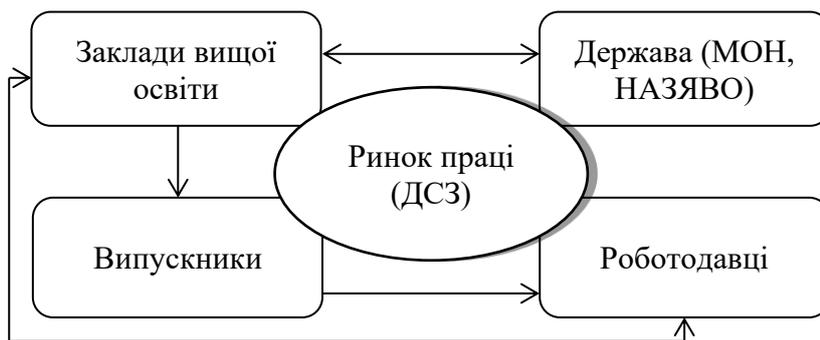

Рис. 1 - Взаємозв'язок учасників ринку праці з ЗВО
Розробка автора

У 2019 р. Наказом Міністерства освіти і науки України №977 було затверджено «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими

здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (далі – Положення). У даному Положенні вагома роль відводиться роботодавцям, які залучаються до перегляду освітніх програм, організації та реалізації освітнього процесу, проведення аудиторних занять професіоналами-практиками, експертами галузі, представниками роботодавців [1]. Але, на жаль, більшість із них залучені тільки формально.

Працевлаштування та кар'єрне зростання випускників протягом тривалого періоду не відслідковувалось та не аналізувалось. Існуючі відділи працевлаштування у ЗВО, в більшості випадків, існували формально. Необхідність модернізації інструментарію для проведення моніторингових досліджень щодо реального працевлаштування випускників вищих і професійно-технічних навчальних закладів була зазначена 5-м пунктом заходу «Створення системи прогнозування потреби у кваліфікаціях», який передбачений Планом заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 рр. [2]. У 2019 р. 64 стаття Закону України «Про вищу освіту», згідно Закону №2745-VIII від 06.06.2019 р., була доповнена таким змістом: «центральный орган виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснює моніторинг зайнятості випускників закладів вищої освіти. Знеособлені статистичні дані щодо зайнятості випускників закладів вищої освіти на ринку праці розміщуються в мережі Інтернет для вільного доступу у форматі, що дає змогу їх автоматизовано обробляти електронними засобами» [3].

Також, у Плані пріоритетних дій Уряду на 2020 р. (затверджений КМУ від №1133 від 09.09.2020 р. [4] заплановано здійснення запуску електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти. На кінець грудня було введено в експлуатацію тестову систему моніторингу, запуск якої планувався у 2021 р. Для успішної реалізації проекту, в першу чергу, виникла необхідність узгодження порядку обміну інформацією між МОН та Пенсійним фондом України і синхронізацією її з Єдиною державною електронною базою з питань освіти. До учасників створення системи моніторингу працевлаштування випускників та успішної його реалізації Міністерство освіти і науки України залучило: Пенсійний фонд України, Міністерство юстиції України, Міністерство цифрової трансформації та ЄДЕБО, програмне забезпечення якої доопрацювали і у 2020 р. ввели в експлуатацію.

Даний моніторинг дозволяє відслідковувати кар'єрне зростання випускників відносно конкретного закладу, оцінювати якість та інноваційність освіти через запити роботодавців та розраховувати рівень показника працевлаштування, від якого буде залежати розподіл фінансування між ЗВО [5].

Велика увага приділяється реалізації моніторингу у Стратегічному плані діяльності МОН до 2024 р., який включає наступні цілі:

- запровадження моніторингових досліджень якості професійної освіти та працевлаштування випускників (ціль 3.2.1.6);
- запуск електронної системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти (ціль 4.1.2.3);
- запуск електронних кабінетів здобувачів освіти для проведення опитувань студентів (ціль 4.1.2.4) [6].

У 2022 р. були затверджені Методичні рекомендації з проведення моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти і визначення показника працевлаштування для формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти [7].

За період моніторингу (проміжок від 36 до 48 місяців) визначаються відомості про заклад освіти, форму навчання, галузь знань та спеціальність, джерело фінансування навчання громадян України, які завершили навчання у закладах вищої та фахової передвищої освіти. Згідно Рекомендацій та Реєстру застрахованих осіб кожен випускник (далі - моніторингова особа) отримує відповідний статус:

- зайнятий;
- найманий працівник за основним місцем роботи та/або сумісництвом, договором цивільно-правового характеру;
- фізична особа-підприємець чи особа, яка веде незалежну професійну діяльність та/або фізична особа, яка забезпечує себе роботою самостійно;
- військовослужбовці (якщо інформація є доступною);
- знаходиться у соціальній відпустці;
- незайнятий [7].

Вперше моніторинг працевлаштованих випускників був проведений у 2022 р., у ході якого було визначено ряд питань, які потребують уточнення та доопрацювання.

Для оцінки роботи ЗВО Південного регіону з працевлаштування випускників було проведено моніторинг та проаналізовано їх сайти на наявність відповідної інформації, щодо:

- рейтингу успішності випускників для потенційних роботодавців;
- відділу з працевлаштування випускників;
- результатів моніторингу працевлаштування випускників, розрахованих ЗВО;
- вакансій від роботодавців;
- оголошень про проведення різноманітних заходів щодо працевлаштування випускників (ярмарок вакансій, ярмарок кар'єри, зустрічей з роботодавцями, гостьових лекцій та інших заходів).

Результати дослідження сайтів ЗВО різних форм власності Одеської області представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Результати аналізу сайтів ЗВО різних форм власності Одеської області*

Назва ЗВО	Наявність на сайті інформації про рейтинг успішності випускників для потенційних роботодавців	Наявність відділу працевлаштування випускників	Результати моніторингу працевлаштування випускників, розрахованих ЗВО	Наявність вакансій від роботодавців	Наявність оголошень про проведення різноманітних заходів щодо працевлаштування випускників
1	2	3	4	5	6
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова [8]	+	Відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників та студентів	-	Групи у соціальних мережах, в яких є інформація про вакансії	+
Державний університет «Одеська політехніка» [9]	-	Кар'єра-центр	-	+	Ярмарки кар'єри
Одеський національний економічний університет [10]	+	Тісна співпраця кафедри з випускниками минулих років	-	+	+
Одеський національний морський університет [11]	-	-	-	+	+
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського» [12]	+	Сектор сприяння працевлаштуванню випускників	-	+	+
Одеський національний медичний університет [13]	-	ГО «Міжнародна асоціація випускників Одеського національного	-	+	+

		медичного університету»			
Національний університет «Одеська юридична академія» [14]	-	Стажування та працевлаштуван- ня випускників	-	-	+
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку [15]	-	-	-	-	Співпраця з компаніями партнерами, проведення гостьових лекцій та ярмарок вакансій
Національний університет «Одеська морська академія» [16]	+	Відділ практики та сприяння працевлаштуван- ню випускників	-	-	Міжнародний форум «Освіта, практична підготовка та працевлаш- тування моряків»
Одеська державна академія будівництва та архітектури [17]	+	Відділ контактного навчання і працевлаштуван- ня випускників	-	+	-
Одеський національний технологічний університет [18]	+	Відділ працевлаштуван- ня випускників	+	+	+
Одеський державний аграрний університет [19]	+	Кар'єра Хаб	-	+	-
Ізмаїльський державний гуманітарний університет [20]	+	Центр кар'єрного зростання	-	+	Віртуальні ярмарки вакансій
Міжнародний гуманітарний університет [21]	-	Центр зв'язків з роботодавцями та випускниками	-	-	+

*станом на липень 2025 р.
Складено за даними [8-21].

Результати дослідження сайтів ЗВО різних форм власності Миколаївської області представлено у табл. 2.

Таблиця 2

Результати аналізу сайтів ЗВО різних форм власності Миколаївської області
(станом на липень 2025 р.)

Назва ЗВО	Наявність на сайті інформації про рейтинг успішності випускників для потенційних роботодавців	Наявність відділу працевлаштування випускників	Результати моніторингу працевлаштування випускників, <small>власн. ЗВО</small>	Наявність вакансій від роботодавців	Наявність оголошень про проведення різноманітних заходів щодо працевлаштування випускників
1	2	3	4	5	6
Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова [22]	-	Асоціація випускників	-	-	+ Дні кар'єри
Чорноморський національний університет ім. П. Могили [23]	+	Навчально-науковий центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштування, Асоціація випускників	-	+	Тиждень кар'єри (раз на рік); консультативна підтримка з питань розробки траєкторії кар'єрного розвитку: індивідуальна та групова
Миколаївський національний аграрний університет [24]	+	Центр працевлаштування випускників; Асоціації випускників	-	+	-

*станом на липень 2025 р.

Складено за даними [22-24].

Результати дослідження сайтів ЗВО різних форм власності Херсонської області представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Результати аналізу сайтів ЗВО різних форм власності Херсонської області
(станом на липень 2025 р.)

Назва ЗВО	Наявність на сайті інформації про рейтинг успішності випускників для потенційних роботодавців	Наявність відділу працевлаштування випускників	Результати моніторингу працевлаштування випускників, розрахованих ЗВО	Наявність вакансій від роботодавців	Наявність оголошень про проведення різноманітних заходів щодо працевлаштування випускників
1	2	3	4	5	6
Херсонський національний технічний університет [25]	-	Працевлаштування студентів та випускників	-	+	+
Херсонський державний університет [26]	+	Сектор сприяння працевлаштуванню студентів і випускників	+	Інформація про випускників (фото, посада, рік закінчення)	+
Херсонський державний аграрно-економічний університет [27]	-	Центр кар'єри	-	+	Дні кар'єри, Ярмарки вакансій
Херсонська державна морська академія [28]	+	Відділ організації практики, дипломування та працевлаштування	-	+	Зустрічі з роботодавцями
Херсонський навчально-науковий інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова [29]	+	-	-	+	-

Міжнародний університет бізнесу і права [30]	+	Практика / робота для студентів / випускників; Розвиток кар'єри	-	-	-
---	---	---	---	---	---

*станом на липень 2025 р.

Складено за даними [25-30].

Аналіз сайтів ЗВО Південного регіону показав, що дані заклади та їх кафедри тісно співпрацюють зі стейкхолдерами не тільки для визначення освітньої траєкторії здобувачів освіти та перегляду освітніх програм, а й забезпечують їх практичну підготовку та подальше працевлаштування. У закладах створені відділи, бюро, центри, сектори, асоціації, сторінки у соціальних мережах, які координують, супроводжують і інформують про наявність вакансій, сприяють самореалізації, професійному зростанню та кар'єрному просуванню студентів та випускників. Для популяризації діяльності закладів вищої освіти у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Telegram, Tik Tok, YouTube тощо) створені їх офіційні сторінки, які слугують інструментом для залучення нових студентів: публікація інформації про вступні кампанії, програми навчання, досягнення студентів і викладачів, а також відео-екскурсії закладу.

За результатами аналізу виділяється три актуальних напрями співпраці ЗВО зі стейкхолдерами з питань проходження практики та працевлаштування випускників через:

- відділи працевлаштування;
- кафедри;
- асоціації випускників.

Відділи працевлаштування випускників функціонують у більшості закладах вищої освіти Південного регіону. Вони налагоджують тісну співпрацю з роботодавцями, надають студентам та випускникам різноманітні консультації з питань проходження практики та особливостей працевлаштування. Працівники відділів забезпечують студентам успішний перехід від навчання до професійної діяльності та виконують такі основні завдання (функції):

- надають студентам та майбутнім випускникам індивідуальні консультації щодо вибору кар'єрного шляху, створення резюме, підготовки до співбесід, визначення сильних та слабких сторін шукача та інші поради щодо професійного розвитку;
- організовують кар'єрні ярмарки, дні відкритих дверей, семінари, вебінари, тренінги та майстер-класи, зустрічі з потенційними роботодавцями, на яких дізнаються про вакансії та вимоги до кандидатів, а також здобувають нові навички;

- встановлюють та підтримують зв'язки з роботодавцями, забезпечують постійний обмін інформацією про потреби ринку праці та актуальні вакансії, укладають договори про співпрацю;
- допомагають студентам знаходити місця для стажувань та практик, які є важливими для набуття практичного досвіду та підвищення конкурентоспроможності шукача на ринку праці;
- створюють та наповнюють бази даних вакансіями, стажуваннями та іншими можливостями для студентів та випускників, які дозволяють їм легко знаходити актуальні пропозиції та подавати свої кандидатури;
- організовують менторські програми, де досвідчені професіонали допомагають студентам у розвитку кар'єри, надають поради та підтримку, а також діляться своїм досвідом та знаннями;
- проводять аналіз ринку праці, відстежують тенденції, визначають вимоги роботодавців та нові можливості для працевлаштування випускників, допомагають адаптувати навчальні програми до актуальних потреб ринку;
- підтримують випускників після закінчення навчання, надаючи їм інформацію про кар'єрні можливості, допомогу у працевлаштуванні та розвитку професійних навичок;
- ведуть облік та аналіз працевлаштування випускників; складають звіти про ефективність своєї діяльності.

Загалом, відділи працевлаштування випускників у ЗВО відіграють ключову роль у підготовці студентів до професійного життя, забезпечуючи їх необхідними знаннями, навичками та підтримкою для успішного працевлаштування.

Є ЗВО, у яких відділи працевлаштування студентів та випускників відсутні, а їх функції виконують *співробітники кафедри*. Якщо відділи працевлаштування розглядають запити роботодавців по спеціальностям, які наявні в закладі, то кафедрам, у межах спеціальності, зручніше співпрацювати з профільними підприємствами, спільно переглядати освітні програми та організувати цікаві заходи, підтримувати дружні зв'язки з випускниками та з кожним роком збільшувати базу роботодавців для проходження практики та працевлаштування студентів та випускників. В даному випадку основні завдання та функції співробітників кафедри включають:

- налагодження контактів з роботодавцями та галузевими організаціями, організацію зустрічей, лекцій, семінарів та інших заходів за участю представників бізнесу з подальшою можливістю участі студентів у стажуванні, проходженні практики та працевлаштуванні;
- використання своїх професійних зв'язків для допомоги студентам у пошуку роботи;

- врахування вимог ринку праці при розробці та оновленні навчальних програм з метою забезпечення відповідності знань та навичок випускників потребам роботодавців;
- залучення студентів до наукових досліджень та проєктів, які можуть бути цікавими для роботодавців та дозволять студентам здобути додатковий досвід та розширити свої професійні навички;
- надання консультацій щодо вибору кар'єрного шляху, можливостей подальшого навчання, сертифікацій та інших аспектів професійного розвитку;
- організацію та проведення різноманітних професійних заходів, таких як конференції, семінари, круглі столи, де студенти можуть зустрічатися з представниками бізнесу, обговорювати актуальні питання та налагоджувати контакти;
- інформування студентів та майбутніх випускників про ринок праці, можливості для працевлаштування, стажування та професійний розвиток (оголошення про вакансії, інформаційні листи та ін.).

Кожен заклад має свою історію, свій шлях розвитку та своїх випускників, якими пишається та відображає інформацію про них на своєму сайті або на кафедральних сторінках. Так, цікавою є практика Херсонського навчально-наукового інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, який щорічно розміщує інформацію та фотографії випускників (бакалаврів та спеціалістів інженерів), які отримали дипломи з відзнакою, статистика яких ведеться з 1973 р. Для стейкхолдерів на сайті розміщена інформація про кількість випускників інституту за спеціальностями та освітніми програмами (напрямами підготовки) [29]. ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського» тісно співпрацює з випускниками та стейкхолдерами, веде сторінку на сайті університету «Відгуки відомих випускників», «Відгуки роботодавців та їх оцінка щодо рівня фахової підготовки випускників університету» [12].

У окремих ЗВО [22, 23] активну роль у встановленні зв'язків, обміном інформацією та сприянні працевлаштуванню майбутніх випускників відіграє *асоціація випускників*, яка:

- сприяє налагодженню контактів між випускниками різних років, які можуть бути корисними для пошуку роботи, стажувань чи партнерів для бізнесу;
- організовує кар'єрні ярмарки, зустрічі з роботодавцями, семінари та вебінари, де студенти та випускники дізнаються про вакансії, вимоги до кандидатів і отримують поради з пошуку роботи;
- розробляє програми менторства, де досвідчені випускники допомагають студентам та молодим випускникам у виборі кар'єрного шляху, розвитку навичок та пошуку роботи;
- створює власні платформи чи бази даних з актуальними вакансіями та пропозиціями стажувань, доступними виключно для членів асоціації.

- співпрацює з компаніями та організаціями, допомагаючи випускникам знайти роботу, а також надавати рекомендації роботодавцям щодо випускників.

- створює спільноти за професійними інтересами, де члени можуть обмінюватися досвідом, ділитися вакансіями та допомагати один одному у професійному розвитку.

- розширює ділові зв'язки з підприємствами, організаціями, установами України та профільними міжнародними компаніями;

- зміцнює співпрацю з іншими закладами вищої освіти, Асоціаціями випускників України та інших держав;

- створює базу даних випускників ЗВО для сприяння у працевлаштуванні.

Загалом, асоціації випускників, клуби успішних випускників, виступають потужним інструментом для підтримки професійного розвитку студентів та майбутніх випускників, надаючи їм доступ до ресурсів, контактів та можливостей, які суттєво покращують їх шанси на успішну кар'єру.

На сторінках сайтів закладів у розділах Практика та працевлаштування розміщують графіки проведення практики, зразки документів, необхідні для її проходження та реєстр баз практики, який постійно оновлюється. Організація практики та успішна співпраця з провідними підприємствами міст, у яких розміщені ЗВО, допомагає роботодавцям закрити вакантні посади, а закладам освіти – працевлаштувати випускників.

Відповідно до відповіді на запит до Державної служби зайнятості, у Південному регіоні не досить актуальна співпраця ЗВО з обласними центрами зайнятості. Але, є заклади, які тісно співпрацюють з регіональними центрами та філіями Державної служби зайнятості. Так, наприклад, на сайті Ізмаїльського державного гуманітарного університету розміщена інформація від Ізмаїльської філії Одеського обласного центру зайнятості про актуальні потреби роботодавців у фахівцях, підготовку яких здійснює університет.

Проведена оцінка моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти Південного регіону України засвідчила наявність як позитивних зрушень, так і системних проблем, які потребують комплексного вирішення. З одного боку, простежується активізація співпраці окремих ЗВО з роботодавцями, впроваджується кар'єрне консультування та ін., з іншого, відсутність повної, актуальної та публічної інформації щодо рівня працевлаштування випускників ЗВО. Необхідність системного збору, аналізу та оприлюднення даних щодо працевлаштування випускників на сайтах ЗВО дозволить не лише забезпечити якісний зворотний зв'язок між освітою, роботодавцями та ринком праці, а й адаптувати освітні програми до реальних потреб регіональної економіки.

Таким чином, оцінка працевлаштування випускників на основі моніторингу стане не лише інструментом оцінювання якості освіти через показник працевлаштування, а й важливим важелем для формування стратегій розвитку ЗВО в умовах воєнного та післявоєнного відновлення країни.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження окреслило коло проблем, які потребують подальшого наукового опрацювання у сфері моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти, особливо в регіональному вимірі. Подальші дослідження доцільно спрямувати на удосконалення методології та інструментарію моніторингу, який би враховував не лише кількісні показники працевлаштування, а й якісні аспекти — відповідність зайнятості отриманій спеціальності, рівень задоволеності роботою, кар'єрне зростання випускників.

Перспективним напрямом є розроблення цифрової аналітичної платформи моніторингу працевлаштування випускників ЗВО Південного регіону, яка б інтегрувала дані ЗВО, центрів зайнятості, роботодавців і місцевих органів влади. Така система дозволила б створити прозорий інформаційний простір для аналізу динаміки ринку праці, підвищити точність прогнозування потреб у кадрах та сприяти оперативному оновленню освітніх програм.

Варто також зосередити увагу на дослідженні факторів, що впливають на трудову мобільність молодих фахівців, зокрема внутрішню міграцію, дистанційні форми зайнятості, розвиток фрілансу та цифрового підприємництва. Аналіз цих процесів дозволить краще зрозуміти тенденції регіонального розвитку та формувати більш адаптивну політику зайнятості молоді.

Окремого вивчення потребує оцінка ефективності існуючих механізмів співпраці ЗВО з роботодавцями у Південному регіоні, включаючи роль дуальної освіти, кар'єрних центрів, програм стажувань і менторства. Це дасть змогу розробити практичні рекомендації щодо зміцнення взаємозв'язку між освітою, наукою та виробництвом.

У перспективі доцільно розширити дослідження до порівняльного аналізу регіональних моделей працевлаштування випускників в Україні та країнах Європейського Союзу, яке сприятиме запозиченню кращих практик і адаптації їх до умов українського ринку праці.

Таким чином, подальші наукові дослідження у цьому напрямі мають бути зосереджені на створенні інтегрованої системи моніторингу та прогнозування працевлаштування випускників, яка стане основою для формування ефективної державної та регіональної політики розвитку людського капіталу у Південному регіоні України.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. №977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#top>
2. Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки: Постанова КМУ від від 14.12.2016 р. № 1077-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80#Text>
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Відомості Верховної Ради, 2014, № 37-38, ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#n1008>
4. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік: Розпорядження КМУ від 09.09.2020 р. №1133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133-2020-%D1%80#Text>
5. МОН планує запустити е-систему моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України – Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-planuye-zapustiti-e-sistemu-monitoringu-pracevlashtuvannya-vipusknikiv-zakladiv-vishchoyi-osviti-sergij-shkarlet>
6. Стратегічний План діяльності Міністерства освіти і науки України до 2024 р.: затверджений Міністром освіти і науки України 19.12.2019 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/01/strat_plan_mon_2024.pdf
7. Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення моніторингу зайнятості випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти і визначення показника працевлаштування для Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти: Наказ 101 від 02.02.2022 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-provedennya-monitoringu-zajnyatosti-vipusknikiv-zakladiv-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-i-viznachennya-pokaznika-pracevlashtuvannya-dlya>
8. Офіційний сайт Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. URL: <https://onu.edu.ua/uk/>
9. Офіційний сайт Державного університету «Одеська політехніка». URL: <https://op.edu.ua/>
10. Офіційний сайт Одеського національного економічного університету. URL: <http://oneu.edu.ua/>
11. Офіційний сайт Одеського національного морського університету. URL: <https://onmu.org.ua/ua/>

12. Офіційний сайт ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського». URL: <https://www.pdpu.edu.ua/>
13. Офіційний сайт Одеського національного медичного університету. URL: <https://onmedu.edu.ua/>
14. Офіційний сайт Національного університету «Одеська юридична академія». URL: <https://www.onua.edu.ua/ua/>
15. Офіційний сайт Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку. URL: <https://suitt.edu.ua/>
16. Офіційний сайт Національного університету «Одеська морська академія». URL: <http://www.onma.edu.ua/>
17. Офіційний сайт Одеської державної академії будівництва та архітектури. URL: <https://odaba.edu.ua/>
18. Офіційний сайт Одеського національного технологічного університету. URL: <https://nuft.edu.ua/>
19. Офіційний сайт Одеського державного аграрного університету. URL: <https://osau.edu.ua/>
20. Офіційний сайт Ізмаїльського державного гуманітарного університету. URL: <http://idgu.edu.ua/>
21. Офіційний сайт Міжнародного гуманітарного університету. URL: <https://mgu.edu.ua/>
22. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова URL: <https://nuos.edu.ua/>
23. Офіційний сайт Чорноморського національного університету ім. П. Могили. URL: <https://chmnu.edu.ua/>
24. Офіційний сайт Миколаївського національного аграрного університету. URL: <https://www.mnau.edu.ua/>
25. Офіційний сайт Херсонського національного технічного університету. URL: <https://kntu.net.ua/>
26. Офіційний сайт Херсонського державного університету. URL: <https://www.kspu.edu/>
27. Офіційний сайт Херсонського державного аграрно-економічного університету. URL: <https://www.ksau.kherson.ua/>
28. Офіційний сайт Херсонської державної морської академії. URL: <https://ksma.ks.ua/>
29. Офіційний сайт Херсонського навчально-наукового інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. URL: <http://www.kb.nuos.edu.ua/>
30. Офіційний сайт Міжнародного університету бізнесу і права. URL: <http://www.mubip.org.ua/>

Tetiana LOZOVA

Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Researcher of the Department
Integration of Science, Education and Business,
State Organization «Institute of Market
and Economic & Ecological Researches
of the National Academy of Sciences of Ukraine»,
Odesa, Ukraine

 <https://orcid.org/0000-0002-4896-1930>
ua.lozovaya@gmail.com

ASSESSMENT OF EMPLOYMENT OF GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THE SOUTHERN REGION OF UKRAINE BASED ON MONITORING

Abstract. *The article analyzes the employment of graduates of higher education institutions of the Southern region of Ukraine based on such indicators as: the average score of graduates of higher education institutions for the i -th period for potential employers; the presence of a graduate employment department; results of monitoring graduate employment calculated by HEIs; availability of vacancies from employers; availability of announcements of various graduate employment events (career fairs, meetings with employers, guest lectures and other events). This allowed us to identify three relevant areas of cooperation between HEIs and stakeholders on issues of internships and graduate employment: through departments, through employment departments; through alumni associations. The role of employment departments and career centers, employment services, employers, and alumni associations in ensuring the effective integration of young people into the labor market has been identified.*

The monitoring of employment of graduates of higher education institutions in the Southern region of Ukraine showed the presence of both positive developments and systemic problems that require a comprehensive solution. On the one hand, there is an intensification of cooperation between individual HEIs and employers, career counseling is being introduced, etc., on the other hand, there is a lack of complete, up-to-date and public information on the employment rate of HEI graduates. The need for systematic collection, analysis, and publication of data on graduate employment on HEI websites will not only ensure high-quality feedback between education, employers, and the labor market, but also adapt educational programs to the real needs of the regional economy.

Thus, monitoring the employment of graduates will become not only a tool for assessing the quality of education through the employment indicator, but also an important lever for forming strategies for the development of higher education institutions in the context of the country's war and post-war reconstruction.

Keywords: *graduate employment, monitoring, labor market, higher education institution, Southern region of Ukraine, departments, employment department, job fairs, guest lectures, employers, alumni associations.*